

αύριο

αύριο, το, ουσ. [<αρχ. αύριον], το αύριο. **1α.** το μέλλον: «κανείς δεν ξέρει τι μας ξημερώνει το αύριο». **β.** σε θέση επιρρ., στο προσεχές μέλλον: «μέχρις εδώ καλά πάνε τα πράγματα, αλλά να δούμε τι θα γίνει αύριο». **2.** ως επιφών. **αύριο!** ειρωνική απάντηση σε κάποιον που μας ζητάει να τον βοηθήσουμε ή να του δώσουμε κάτι και που εμείς, βέβαια, δεν είμαστε διατεθειμένοι να πραγματοποιήσουμε την επιθυμία του: «θα 'ρθεις να με βοηθήσεις λίγο στη μετακόμιση; -Αύριο! || θα μου δώσεις εκείνα τα δανεικά που σου ζήτησα; -Αύριο!». (Ακολουθούν 41 φρ.)·

- *αμ πότε, αύριο!* ή *εμ πότε, αύριο!* ειρωνική απάντηση σε κάποιον που μας ρωτάει αν πρέπει να κάνει ή αν πρέπει να γίνει κάτι τώρα, ενώ αυτό είναι προφανές ότι πρέπει να γίνει άμεσα: «σήμερα πρέπει να πληρώσουμε την επιταγή που λήγει; -Αμ πότε, αύριο!»·

- *από σήμερα σ' αύριο*, βλ. λ. [σήμερα](#)·

- *απόψε με ποιον κοιμάμαι κι αύριο έρχεται ο άντρας μου*, βλ. λ. [απόψε](#)·

- *αύριο άλλος ήλιος άλλη μέρα*, έκφραση αισιοδοξίας, που απευθύνεται σε απελπισμένο άτομο, με την έννοια πως με την κάθε καινούρια μέρα υπάρχει η δυνατότητα για μια νέα ελπιδοφόρα αρχή: «μην απελπίζεσαι, φίλε μου, με τις δυσκολίες που σου έχουν τύχει, γιατί αύριο άλλος ήλιος άλλη μέρα»·

- *αύριο κιόλας!* σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα(!): «τα δανεικά που μου 'δωσες θα στα επιστρέψω αύριο. - Αύριο κιόλας!»·

- *αύριο κιόλας*, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα: «αφού επιμένεις τόσο πολύ, αύριο κιόλας θα 'ρθω να το κουβεντιάσουμε»·

- *αύριο κλαίνε*, (απειλητικά) λέγεται σε κάποιον με την έννοια πως θα τον τιμωρήσουμε πολύ σύντομα ή πως οι άστοχες ενέργειές του θα έχουν πολύ σύντομα τις επιπτώσεις τους: «τώρα λέγε και κάνε ότι θες, όμως να ξέρεις αύριο κλαίνε»·

- *αύριο κληρώνει!* βλ. λ. [κληρώνω](#)·

- *αύριο μεθαύριο*, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα: «απ' ό,τι μου είπε, αύριο μεθαύριο θα σου επιστρέψει τα δανεικά που σου πήρε»·

- *αύριο να έρθεις με τον κηδεμόνα σου*, βλ. λ. [κηδεμόνας](#)·

- *γι' αύριο έχει ο Θεός*, δηλώνει αισιοδοξία για το μέλλον: «κοίτα πως θα την περάσουμε σήμερα, γι' αύριο έχει ο Θεός»·

- *δεν έχει αύριο*, δεν έχει κάποιος προοπτική, μέλλον: «έπεσε τόσο πολύ έξω στη δουλειά του που δεν έχει αύριο ο φουκαράς». (Λαϊκό τραγούδι: *εγώ δεν έχω αύριο κανένα εσύ 'σουν το τέλος κι η αρχή. Περάσαν, φύγαν χάθηκαν τα τρένα κι αφήσαν τον καπνό τους στην ψυχή*)·

- *δεν ξέρει τι του ξημερώνει αύριο*, δηλώνει πως το μέλλον είναι άδηλο: «έχει πάψει να προγραμματίζει στη ζωή του, γιατί, απ' τη μέρα που χρεοκόπησε, δεν ξέρει τι του ξημερώνει αύριο». Συνών. *κανείς δεν ξέρει τι κουκούτσι έχει το αυριανό βερίκοκο*· βλ. και φρ. *κανείς δεν ξέρει τι του ξημερώνει*, λ. *ξημερώνω*·

- *δεν ξέρουμε τι μας ξημερώνει αύριο*, η οικονομική, ιδίως η πολιτική κατάσταση είναι πολύ αβέβαιη, πολύ ρευστή: «δεν είναι καιρός για ανοίγματα και για επεκτάσεις στη δουλειά σου, γιατί, όπως έχουν διαμορφωθεί τα πράγματα στον τόπο μας, δεν ξέρουμε τι μας ξημερώνει αύριο»·

- *δίχως αύριο*, (για ενέργειες ή προσπάθειες) χωρίς τη δυνατότητα επανάληψης σε περίπτωση αποτυχίας, ώστε

να υπάρξει κάποιο θετικό αποτέλεσμα, αποτελεί μονόδρομο: «το παιχνίδι της Κυριακής είναι δίχως αύριο για την ομάδα μας, γιατί, αν χάσουμε, βγαίνουμε έξω απ' το κυνήγι της κατάκτησης του κυπέλλου».

- εις αύριον τα σπουδαία, λέγεται στην περίπτωση που μεταθέτει κάποιος την εκτέλεση κάποιου έργου στο μέλλον. Απάντηση που έδωσε ο Θηβαίος Αρχίας, όταν κατά τη διάρκεια ενός συμποσίου κάποιος του έφερε μια επιστολή την οποία δεν άνοιξε και η οποία τον προειδοποιούσε πως οι δημοκρατικοί Θηβαίοι θα τον δολοφονούσαν. Αποτέλεσμα αυτής της αναβλητικότητάς του ήταν να χάσει τη ζωή του· βλ. και φρ. *κι αύριο μέρα είναι*.

- θα σου εξηγήσω τ' όνειρο αύριο ή θα σου εξηγήσω αύριο τ' όνειρο, βλ. λ. [όνειρο](#).

- κάθε μέρα είναι αύριο, λέγεται ειρωνικά ή με δυσφορία σε άτομο που μεταθέτει για την επαύριον κάτι, με τη δικαιολογία πως σήμερα είναι απασχολημένο ή δεν έχει όρεξη ή βαριέται να το πραγματοποιήσει, και η έννοια είναι πως και αύριο θα μπορούσε να επαναλάβει την ίδια δικαιολογία: «άσε, ρε παιδάκι μου, αυτό το σήμερα δεν μπορώ και θα το κάνω αύριο, γιατί για σένα κάθε μέρα είναι αύριο».

- και ντε σήμερα, ντε αύριο, βλ. λ. ντε.

- καλημέρα γι' αύριο! βλ. λ. [καλημέρα](#).

- κι αύριο μέρα είναι, λέγεται στην περίπτωση που μεταθέτει κάποιος την εκτέλεση κάποιου έργου στο μέλλον: «δε βιάζομαι να τελειώσω τη δουλειά, γιατί κι αύριο μέρα είναι». Συνών. *δεν είναι βία / εις αύριον τα σπουδαία / σπεύδε βραδέως (β)*. Αντίθ. *η πίτα τρώγεται ζεστή / κάλλιο να το παρά 'ν' το / κάλλιο πέντε και στο χέρι παρά δέκα και καρτέρι (β) / όποιος πρόλαβε τον Κύριον είδε (α) / στη βράση κολλάει το σίδερο / το γοργόν και χάριν έχει*.

- μ' έχει από αύριο σ' αύριο, αναβάλλει συνεχώς για την επομένη να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που έχει απέναντί μου: «μ' έχει σπάσει τα νεύρα, γιατί μ' έχει από αύριο σ' αύριο για να μου δώσει εκείνα τα λεφτά που μου χρωστάει».

- μ' έχει με το σήμερα με το αύριο, βλ. λ. [σήμερα](#).

- με πάει από αύριο σ' αύριο, βλ. φρ. *μ' έχει από αύριο σ' αύριο*.

- με πάει από σήμερα σ' αύριο, βλ. λ. [σήμερα](#).

- με ρίχνει από σήμερα σ' αύριο, βλ. συνηθέστ. *μ' έχει από αύριο σ' αύριο*.

- με το σήμερα με το αύριο, βλ. λ. [σήμερα](#).

- μέχρι αύριο θα βγάλουμε παπά, βλ. λ. [παπά](#).

- ούτε αύριο, πάρα πολύ αργά, αργοπορημένα: «άνοιξε το βήμα σου, γιατί έτσι όπως πάμε δε φτάνουμε ούτε αύριο».

- με το σήμερα με το αύριο, βλ. λ. [σήμερα](#).

- σήμερα αύριο, βλ. λ. [σήμερα](#).

- σήμερα είμαστε, (κι) αύριο δεν είμαστε, βλ. λ. [σήμερα](#).

- σήμερα εσύ, αύριο εγώ, βλ. λ. [σήμερα](#).

- σήμερα έχει, αύριο δεν έχει, βλ. λ. [σήμερα](#).

- σήμερα ζούμε, (κι) αύριο δε ζούμε, βλ. λ. [σήμερα](#).
- σήμερα θα..., αύριο θα..., βλ. λ. [σήμερα](#).
- τη μέρα που δεν έχει αύριο, βλ. λ. [μέρα](#).
- τι 'ν' ο άνθρωπος! Σαν το χόρτο του κάμπου. Πράσινο σήμερα, ξερό αύριο, βλ. λ. άνθρωπος.
- τι σήμερα, τι αύριο, βλ. λ. [σήμερα](#).
- το πάει από σήμερα σ' αύριο, βλ. φρ. μ' έχει από σήμερα σ' αύριο.
- το ρίχνει από αύριο σ' αύριο, βλ. συνηθέστ. μ' έχει από σήμερα σ' αύριο.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας